

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/163/2017
Identifikačné číslo spisu:	3216200771
Dátum vydania rozhodnutia:	30.05.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Janka Cisárová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:3216200771.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne REALITY - X24 CZ s.r.o., so sídlom Uherský Brod, nám. 1. máje 1605, Česká republika, IČO: 29 213 754, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. AŽALTOVIČ & PARTNERS s. r. o., so sídlom v Trenčíne - Opatovej, Potočná 650/135B, IČO: 36 857 882, proti žalovanému Mestu Bánovce nad Bebravou, so sídlom v Bánovciach nad Bebravou, Námestie Ľ. Štúra 1/1, IČO: 00 310 182, zastúpenému JUDr. Róbertom Bockaničom, advokátom so sídlom v Bratislave, Seberínho 1, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Bánovce nad Bebravou pod sp. zn. 5 C 95/2016, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 25. apríla 2017 sp. zn. 6 Co 5/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bánovce nad Bebravou (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 4. októbra 2016 č. k. 5 C 95/2016-55 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. domáhala náhrady škody „vo výške ako bude súdom určená na základe výsledkov dokazovania“ spôsobenej jej nesprávnym úradným postupom žalovaného. Žalovanému zároveň priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 25. apríla 2017 sp. zn. 6 Co 5/2017 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, tvrdiac, že súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.). Vádu tejto povahy videla v tom, že súd prvej inštancie jej žiadosť o odročenie pojednávania nariadeného na 4. október 2016 z dôvodu podaného návrhu na vstup nového subjektu do konania z 29. septembra 2016 neakceptoval a ako nedôvodný tento návrh a žiadosť na pojednávaní uznesením zamietol. Tento jeho postup odobril vo svojom rozhodnutí aj

odvolací súd. Žalobkyňa namietala, že § 80 ods. 2 C.s.p. ustanovuje povinnosť súdu vyhovieť návrhu podľa odseku 1, ak sa preukáže, že po začatí konania došlo k prevodu alebo prechodu práva alebo povinnosti, ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto žalobcu. V danom prípade došlo k uzatvorení zmluvy o postúpení pohľadávok, na základe čoho bol podaný návrh na vstup nového subjektu do konania. Z odôvodnenia predmetného uznesenia súdu prvej inštancie o nepripustení vstupu spoločnosti REALITY - GO MONEY, s.r.o. do konania však vyplýva, že konajúci súd preskúmaval platnosť titulu, na základe ktorého došlo k prevodu práva a povinnosti z hmotnoprávneho hľadiska. Poukazovala na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 42/2011 a 1 Obdo V 4/2014, v zmysle ktorých súd nemá v rámci rozhodnutia podľa 92 ods. 2 a 3 O.s.p. (ekvivalent dnešného ustanovenia § 80 ods. 1, 2 a 3 C.s.p.) hodnotiť právne úkony z hľadiska ich platnosti, lebo by išlo o posúdenie naplnenia predpokladov právneho nástupníctva z pohľadu hmotnoprávnej úpravy a teda o riešenie predbežnej otázky dôležitej pre rozhodnutie vo veci samej, alebo v tomto konkrétnom prípade k rozhodnutiu vo veci samej. Z tohto dôvodu pokladala postup súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu za nesprávny a zákonu odporujúci. Žiadala preto rozsudky oboch nižších súdov zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení navrhol dovolanie zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) žalobkyňa, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 C.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) skúmal, či je dovolanie procesne prípustné.

6. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. V danom prípade žalobkyňa vyvodzovala prípustnosť dovolania z § 420 písm. f/ C.s.p. Podľa uvedeného ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Pod porušením práva na spravodlivý súdny proces z hľadiska § 420 písm. f/ C.s.p. treba rozumieť taký procesný postup súdu, ktorým súd zasiahol do ústavou, resp. Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd garantovaných práv dovolateľa, v dôsledku čoho bolo dovolateľovi znemožnené domáhať sa práva na súdnu ochranu prostriedkami, ktoré mu zákon priznáva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

8. Žalobkyňa tvrdila existenciu tejto vady s poukazom na to, že súd prvej inštancie jej žiadosť o odročenie pojednávania nariadeného na 4. októbra 2016 z dôvodu podaného návrhu na vstup nového subjektu do konania z 29. septembra 2016 neakceptoval a ako nedôvodný tento návrh a žiadosť na pojednávaní uznesením zamietol, pričom tento jeho postup vo svojom rozhodnutí odobril aj odvolací súd.

9. Ako vyplýva z obsahu spisu, súdu prvej inštancie bolo 29. septembra 2016 doručené e-mailové podanie právnej zástupkyne žalobkyne spolu s dvoma prílohami. Prvá obsahovala návrh na zmenu žalobkyne a žiadosť o odročenie pojednávania (č. l. 35), druhá zmluvu o postúpení pohľadávok (č. l. 36-37), pričom obe prílohy boli v zákonnej lehote doručené súdu v listinnej podobe. Návrh na zmenu žalobkyne bol odôvodnený tým, že došlo k postúpeniu v konaní uplatňovanej pohľadávky, a to zmluvou o postúpení pohľadávok uzatvorenou 26. mája 2016 medzi žalobkyňou a spoločnosťou REALITY - GO MONEY s.r.o., so sídlom v Stupave, Nová ulica 1588. S poukazom na túto skutočnosť, doloženou fotokópiou predmetnej zmluvy o postúpení pohľadávok, právna zástupkyňa žalobkyne zároveň žiadala o odročenie pojednávania, ktoré bolo vo veci nariadené na 4. októbra 2016. Súd prvej inštancie e-mailom z 30. septembra 2016 upovedomil právnu zástupkyňu žalobkyne, že jej žiadosť o odročenie pojednávania

neakceptuje, pretože o návrhu na vstup novej žalobkyne do konania môže rozhodnúť aj na pojednávaní, pričom v prípade, že by došlo k prevodu práva žalobkyne na iný subjekt, ten by v zmysle C.s.p. prijímal stav konania ku dňu jeho vstupu. Následne, na pojednávaní uskutočnenom 4. októbra 2016, súd prvej inštancie v neprítomnosti žalobkyne a jej právnej zástupkyne vyhlásil uznesenie, ktorým vstup vyššie uvedenej spoločnosti do konania namiesto žalobkyne nepripustil. Písomné vyhotovenie tohto uznesenia bolo doručené spomínanej spoločnosti aj stranám sporu.

10. Dovolací súd sa stotožňuje s názorom oboch nižších súdov, že v okolnostiach daného prípadu podanie návrhu na zmenu žalobkyne nepredstavovalo dôležitý dôvod na odročenie pojednávania v zmysle § 183 ods. 1 prvej vety C.s.p. Ako správne uviedli, o takomto návrhu je možné rozhodnúť aj priamo na pojednávaní, pričom v situácii, keď súd prvej inštancie návrh zamietol (nepripustil, aby do konania namiesto žalobkyne vstúpila spoločnosť REALITY - GO MONEY s.r.o.), voči ktorému uzneseniu odvolanie nie je prípustné (§ 357 C.s.p. a contrario), mohol ďalej pokračovať v konaní s pôvodnou žalobkyňou. Keďže žalobkyňa a ani jej právna zástupkyňa sa na pojednávanie nedostavili, hoci právna zástupkyňa bola súdom včas upovedomená, že jej žiadosť o odročenie pojednávania nebude akceptovaná, súdu prvej inštancie nič nebránilo, aby pojednávanie vykonal aj v ich neprítomnosti. O zamietnutí návrhu a jeho dôvodoch sa žalobkyňa pritom mala možnosť dozvedieť z písomného vyhotovenia uznesenia, ktoré jej bolo riadne doručené súčasne s rozhodnutím vo veci samej. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že samotným zamietnutím žiadosti o odročenie pojednávania a rozhodnutím o návrhu na zmenu žalobkyne na pojednávaní v neprítomnosti žalobkyne a jej právnej zástupkyne nedošlo k porušeniu práva žalobkyne na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p.

11. Žalobkyňa za nesprávny a zákonu odporujúci považovala aj postup súdu prvej inštancie, ktorý v rozpore rozhodnutiami najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 42/2011 a 1 Obdo V 4/2014 pri rozhodovaní o zmene žalobkyne preskúmaval platnosť titulu, na základe ktorého došlo k prevodu práva a povinnosti, aj z hmotnoprávneho hľadiska.

12. Ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou sa spája prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže žalobca navrhnúť, aby do konania na jeho miesto alebo na miesto žalovaného vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli (§ 80 ods. 1 C.s.p.). Súd vyhovie návrhu podľa odseku 1, ak sa preukáže, že po začatí konania došlo k prevodu alebo prechodu práva alebo povinnosti, a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto žalobcu. Právne účinky spojené s podaním žaloby zostávajú zachované (§ 80 ods. 2 C.s.p.).

13. Relevantná súdna prax (okrem žalobkyňou uvádzaných rozhodnutí najvyššieho súdu porovnaj napr. jeho rozhodnutia sp. zn. 7 Cdo 587/2014 a 4 Cdo 195/2015) sa ešte v súvislosti s ustanoveniami § 92 ods. 2 a 3 O.s.p. ustálila na názore, že súd rozhodujúci o súhlase so zmenou musí posúdiť, či žalobca preukázal prechod alebo prevod práv a povinností, avšak pre účely tohto rozhodnutia stačí preukázanie, že nastala (formálno-právna) skutočnosť, ktorá môže mať podľa hmotného práva za následok prechod alebo prevod práv a povinností. Súd v tomto štádiu preto nie je oprávnený hodnotiť, či sú inak naplnené predpoklady pre takéto právne nástupníctvo z pohľadu hmotnoprávnej úpravy. To znamená, že nie je jeho úlohou prechod alebo prevod práv a povinností posúdiť podľa hmotného práva v rozsahu zodpovedajúcom možnému záveru pre rozhodnutie vo veci samej (posúdiť, či podľa hmotného práva skutočne k prechodu alebo prevodu práv a povinností došlo). Uvedené závery sú plne opodstatnené aj vo vzťahu k ustanoveniam § 80 ods. 1 a 2 C.s.p.

14. V danom prípade súd prvej inštancie v odôvodnení uznesenia, ktorým nepripustil zmenu žalobkyne, dospel k záveru, že v konaní sa nepreukázalo, že došlo k prevodu práva žalobkyne na spoločnosť REALITY - GO MONEY s.r.o., nakoľko predmetná zmluva o postúpení pohľadávok je neplatná. Zdôrazňoval, že žalobkyňa nie je originálnym nadobúdateľom tvrdeného práva, ale svoje právo odvodzovala zo zmlúv o postúpení pohľadávok, pričom už prvá zmluva o postúpení pohľadávky z daňovníka, teda subjektu, ktorému mala byť spôsobená škoda, bola neplatná pre neurčitosť a rozpor so zákonom. Na základe neplatnej zmluvy nemohol právo na náhradu škody voči žalovanému nadobudnúť

iný subjekt a teda nemohol toto právo ďalej postúpiť v zmysle zásady, že nikto nemôže na iného previesť viac práv, než má sám.

15. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že súd prvej inštancie postupoval v rozpore s procesnými predpismi, pretože v rámci rozhodnutia podľa § 80 ods. 1 a 2 C.s.p. prekročil všeobecne akceptované hranice procesnoprávneho prieskumu návrhu na zmenu žalobcu tým, že posudzoval naplnenie predpokladov právneho nástupníctva aj z pohľadu hmotného práva, čím sa súd môže zaoberať len v rozhodnutí vo veci samej. Súd prvej inštancie mal po správnosti návrh na zmenu žalobkyne posudzovať len z hľadísk, či bol podaný žalobkyňou, ďalej či spoločnosť, ktorá má vstúpiť do konania namiesto žalobkyne, so zmenou súhlasí a či v návrhu tvrdená skutočnosť je podľa hmotného práva spôsobilá preukázať, že po začatí konania došlo k prevodu práva, o ktorom sa koná. Obsah spisu pritom nedáva podklad pre záver, že by uvedené procesné predpoklady pre vyhovieť návrhu žalobkyne v posudzovanej veci neboli dané.

16. Opodstatnenosť tvrdenia žalobkyne, že uvedeným pochybením súdu prvej inštancie majúcim za následok nepripustenie zmeny žalobkyne bolo zasiahnuté do jej práva na spravodlivý súdny proces, posudzoval dovolací súd z materiálneho hľadiska. Zohľadnil pritom závery odvolacieho súdu vyjadrené v napadnutom rozsudku (ich správnosť žalobkyňa v dovolaní nespochybňovala), ktorý v zhode so súdom prvej inštancie (§ 387 ods. 2 C.s.p.) skonštatoval, že právo daňovníka na náhradu škody nebolo doposiaľ judikované, škoda mu ani nevznikla, preto nemohol postúpiť neexistujúcu pohľadávku na ďalší subjekt a ten na žalobkyňu, ktorá z tohto dôvodu nemala aktívnu vecnú legitímáciu v konaní. Z uvedeného je zjavné, že záver nižších súdov o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne nijako nezávisel od procesného rozhodnutia súdu prvej inštancie o návrhu na zmenu žalobkyne. Inak povedané, žaloba nebola zamietnutá v dôsledku nevyhovenia tomuto jej návrhu. Nepripustenie požadovanej zmeny nemalo na výsledok konania vo veci samej v podstate žiaden vplyv, čo výrazne znižuje intenzitu procesného pochybenia súdu prvej inštancie pri vydaní tohto uznesenia. So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že v tejto súvislosti nedošlo k nesprávnosti v procesnom postupe súdu (až) takej intenzity a dôsledkov, ktorá by mala znaky relevantné podľa § 420 písm. f/ C.s.p. a zakladala prípustnosť dovolania žalobkyne podľa spomínaného ustanovenia.

17. Najvyšší súd preto dovolanie žalobkyne ako procesne neprípustné odmietol (§ 447 písm. c/ C.s.p.).

18. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta C.s.p.). O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 2 C.s.p.).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.